

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

“กาแฟดำ”.

- 2538 “เจตนารมณ์ลวงแผนปฏิรูปที่ดิน ปชป. (1)”. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, 1 พ.ค. 38, น.2.

กระจ่าง ธรรมโชติ.

- 2538 “มติคณะรัฐมนตรีผิดกฎหมาย”. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, 1 พ.ค. 38, น.9.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

- 2537 **ดินผืนป่าให้แผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : เดียร์บุ๊คส์.

กรมป่าไม้

- 2537 **แนวทางปฏิบัติงานโครงการพัฒนาป่าชุมชน** กรุงเทพฯ : กรมป่าไม้.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

- 2539 **บวชป่าต้นน้ำ**. เชียงใหม่ : โครงการบวชป่าชุมชน 50 ล้านต้น.

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทเพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- 2542 “รายงานการวิจัย กรณีการชุมนุมของชาวบ้านผู้เดือดร้อนในกรณีปัญหาป่าและที่ดิน และกรณีสัญชาติ”. เชียงใหม่. (เอกสารจัดสำเนา).

โกสุมภ์ สายจันทร์ และคณะ.

- 2531 **การปฏิรูปที่ดินในภาคเหนือของไทย : กรณีศึกษาของประเทศไทยและญี่ปุ่น**. โครงการญี่ปุ่นศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้.

2535. **การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คมเนตร เศรษฐพัฒน์นิช. (บรรณาธิการ).

- 2539 **ขีด : ข้อห้ามในล้านนา**. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม.

เฉษฎา ชาติกิจวิจยาทย์

- 2542 “การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาไร่หมุนเวียนของชาวปกากะญอ จ.เชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จอนิ โอโดเซา

- 2539 “บทสัมภาษณ์ จอนิ โอโดเซา ประธานโครงการบวชป่าชุมชน 50 ล้านต้น”.
ใน **บวชป่าต้นน้ำ**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

จักรทิพย์ นาดสุภา. (บก.)

- 2538ก. “แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน” ใน **วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3)
- 2538ข. “อุดมการณ์ขบถผู้มีบุญอีสาน”. ใน **วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

จักรทิพย์ นาดสุภา พรพิไล เลิศวิชา (บก.)

- 2538 **ทิศทางวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉลาดชาย รมิตานนท์.

- 2528 **ป่าไม้สังคมเพื่อการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ฉลาดชาย รมิตานนท์ อานันท์ กาญจนพันธุ์ และ สัณธิตา กาญจนพันธุ์.

- 2536 **ป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 2**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ชិเกฮารุ ทานาเบ.

- 2529 **นุ่งเหลือง นุ่งดำ : ตำนานของผู้นำชาวนาแห่งล้านนาไทย**.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.

ชัชวาลย์ ทองดีเลิศ และ นันทา เบญจาศิลารักษ์. (บรรณาธิการ).

- 2536 **ตำนานชุมชนรักป่า**. เชียงใหม่ : ชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ.

ชาติชาย ณ เชียงใหม่.

- 2527 “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองของชาวนาภาคเหนือ”. ใน **สังคมศาสตร์**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 และ 2. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชานนท์ คำทอง.

- 2537 “กระบวนการสูญเสียความสามารถในการควบคุมทรัพยากรของเกษตรกรในเขตป่า : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติแม่แตง จ.เชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.

ชมัณโณม สุนทรสวัสดิ์.

- 2520 “การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกิจการป่าไม้ทางภาคเหนือของไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2439 ถึง พ.ศ. 2475.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.

- 2540 “วาทกรรมกับการพัฒนา” ใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, รัฐศาสตร์ การบริหาร รัฐกิจ ทฤษฎี : หนึ่งทศวรรษ รัฐศาสตร์แนววิพากษ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร.

- 2539 การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมนิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศักดิ์ วิทยาภัก.

- 2538 “หมู่บ้านกับศักยภาพในการจัดการทรัพยากร : กรณีศึกษาการจัดการลุ่มน้ำชุมชน ภายใต้ระบบกรรมสิทธิ์ร่วมในภาคเหนือ” บทความประกอบการสัมมนาวิชาการ องค์ความรู้เกี่ยวกับหมู่บ้าน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- 2541 “รายงานการสำรวจสถานภาพของความรู้ ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ (ภาคเหนือ). ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.(เอกสารอัดสำเนา)

ชูสิทธิ์ ชูชาติ.

- 2524 พ้อคำวิวต่างๆ : ผู้บุกเบิกการค้าชายในหมู่บ้านภาคเหนือของไทย. กรุงเทพฯ : กรมการมี กหัตถ์ครู กระทรวงศึกษาธิการ.

เทอร์ตัน, แอนดรู. แปลโดย สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และ ไมตรี อึ้งภากรณ์.

- 2533 “บรรดาอำนาจท้องถิ่นกับการแยกตัวทางสังคมในชนบท”. ใน รัฐกับหมู่บ้าน. อนันตญา ภูซงคกุล (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธเนศ วงศ์ยานนาวา

- 2532 การวิเคราะห์ข้อขัดแย้ง ทฤษฎีที่ไร้ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจ ของ มิเชล ฟูโก. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เนตรดาว แพทย์กุล.

- 2542 “การสร้างอุดมการณ์สิ่งแวดล้อมนิยมในโฆษณา”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา
การพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ต้นฉบับ)

นิวัตติ เรื่องพานิช.

- 2539 **นิเวศน์วิทยาทรัพยากรธรรมชาติ**. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประชา หุตานุกัฏ.

- 2541 **การเมืองสีเขียว**. กรุงเทพฯ : เสมสิกษาลัย.

ประเทือง นรินทรานกุล ณ ออยุธยา.

- 2537 “การจัดการที่ดินภายใต้ระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญา : ศึกษากรณีเกษตรกรผู้ปลูก
พืชพาณิชย์ในเขต กิ่งอำเภอแม่วาง จ. เชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา-
บัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรใจ เต็มวารีย์.

- 2534 “การเปลี่ยนแปลงความมั่นคงในการถือครองที่ดินในประวัติศาสตร์ของสังคมชนบท
ภาคเหนือ กรณีศึกษาหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ มานุษยวิทยา
มหาบัณฑิต. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มณฑิ โพธิ์ทัย.

- 2532 **การปลูกสร้างสวนป่า**. กรุงเทพฯ : องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้.

มาณฑ พานะแซม.

- 2541 “การศึกษาเชิงปรัชญาเรื่อง คติความเชื่อเรื่องการพินินในภาคเหนือ”. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ.

- 2542 “การเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน 4 ฉบับ” (เอกสารอัดสำเนา)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- 2537 **50 ปีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุกติ มุกดาวิจิตร.

- 2538 “การก่อตัวของกระแสวัฒนธรรมชุมชนในสังคมไทย พ.ศ. 2520-2537”. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขา มานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

ยศ สันตสมบัติ.

- 2539 **ท่าเกวียน : บทวิเคราะห์เบื้องต้นว่าด้วยการปรับตัวของชุมชนชาวนาไทยท่ามกลางการปิดล้อมของวัฒนธรรมอุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ.

ยศ สันตสมบัติ และ อัมมาร สยามวาลา.

- 2541 **นิเวศน์วิกฤต : ความรู้กับวิภาวะ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ.

รตยา จันทรเทียร.

- 2538 “ปรับนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการผืนป่าธรรมชาติที่เหลือเพียง 83 ล้านไร่”. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องทิศทางการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศไทยในศตวรรษหน้า ณ โรงแรมซิกม่า รีสอร์ท พัทยา จังหวัดชลบุรี.

ลินซ์, โอเวน เจ. และ อัลคอรัน, จานิช บี.

- 2535 **การดูแลป่าของชาวบ้าน** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สุราษฎร์ธานี เสถียรไทย.

- 2538 “สิทธิและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ต้องใช้ร่วมกัน” บทความเสนอในการประชุมทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ 25 ปี แห่งการสถาปนาคณะเศรษฐศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานช่วยเหลือราษฎรให้มีสิทธิทำกิน กรมป่าไม้.

- 2535 **คู่มือประชาชนผู้ได้รับ สทก. ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : กรมป่าไม้.

เสนห์ จามริก และ ยศ สันตสมบัติ. (บรรณาธิการ).

- 2536 **ป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 1.** กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

สมเจตน์ วิมลเกษม

- 2537 “สืบชะตา : การสร้างขวัญและกำลังใจของชาวบ้าน”. ใน **ชีวิตไทย ชุดชีวิตฮอยเฮา.** สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต

- 2536 “อุทยานแห่งชาติ”. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 5 “การจัดการอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน” ณ ศูนย์อบรมวนศาสตร์ชุมชน คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อััจฉรา รักยุติธรรม.

- 2542ก. “3 ทศวรรษป่าชุมชนภาคเหนือ” ใน **3 ทศวรรษป่าชุมชน ท่ามกลางความสับสนของสังคมไทย.** บุญตา สืบประดิษฐ์ และอััจฉรา รักยุติธรรม (บรรณาธิการ).

เชียงใหม่ : มูลนิธินักพัฒนาภาคเหนือ.

2542ข. “ประวัติศาสตร์สิ่งแวดล้อม ว่าด้วยปัญหาไฟป่าในประเทศไทย”. เอกสารอัดสำเนา.
อภิชัย พันธเสน.

2539 **แนวคิด ทฤษฎี และ ภาพรวมของการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.
อานันท์ กาญจนพันธุ์.

2532 “บริบททางสังคมของการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินของรัฐ : กรณีศึกษาอำเภอจอมทอง
จังหวัดเชียงใหม่.” รายงานการวิจัย. เสนอต่อศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะ
เกษตรศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

2536 “ความเป็นชุมชน” ใน **ศักยภาพชุมชนและการพัฒนา : กรอบความคิด และ
แนวทางการวิจัยด้านการพัฒนาสังคม** เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

2538 “สถานภาพและทิศทางในการศึกษาหมู่บ้านไทย” เอกสารประกอบการสัมมนาทาง
วิชาการ “องค์ความรู้เกี่ยวกับหมู่บ้าน” จัดโดยภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

2541 “สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร : สถานภาพการศึกษาเกี่ยวกับวิถีคิด”, โครงการวิจัย
ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (เอกสารอัดสำเนา)

อานันท์ กาญจนพันธุ์ และ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด.

2538 **วิวัฒนาการของการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่า : กรณีศึกษาภาคเหนือตอน
บน**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

อริยา เสวตามร์.

2542 “การสร้างความหมายเกี่ยวกับชุมชนในกระบวนการผ้าป่าข้าว ภายใต้บริบทของงาน
พัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน ในจังหวัดพะเยา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุไรวรรณ ตันกิมยง.

2527 “องค์กรสังคมในระบบชลประทานเหมืองฝายและการระดมทรัพยากร : เปรียบเทียบ
ระหว่างชุมชนบนที่สูงและชุมชนพื้นราบในภาคเหนือของประเทศไทย” ใน **สังคม
ศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 และ 2**. อานันท์ กาญจนพันธุ์ (บรรณาธิการ). คณะสังคม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาอังกฤษ

Anan Ganjanapan.

- 1996 "State Conservation Policy and the Complexity of Local Control of Forest Land in Northern Thailand" A paper prepare for a conference on "Voices from the Common" organized by the International Association for the Study of Common Property at University of California, Berkeley.

Bromley, Danial W. and Cernea, Michael M.

- 1989 **The Management of Common Property Natural Resource.** World Bank Discussion Papers NO. 57

Bryant, Raymond L.

- 1992 "Political Ecology : An Emerging Research Agenda in Third World Studies" in **Political Geograrhy.** 11 : 1 (12-36).

Bryant, Raymond L. and Bailey, Sinead.

- 1997 **Third World Political Ecology.** London and New York : Routledge.

Foucoul, Michel.

- 1982 "Afterword, The Subject and Power." in Dreyfus , Hubert L. and Paul Rabinow. (editors). **Michel Foucault : Beyond Structuralism and Hermeneutics.** Chicago : The University of Chicago Press.

Geisler, Charles C.

- 1979 "Local Control versus Social Control in Land Use Planning : Sociological Perspective" in Peter Hollowell (ed.) **Property and Social Relation.**

Hirsch, Philip.

- 1990 **Development Dilemmas in Rural Thailand.** Singapore : Oxford University Press.

- 1993 **The Village in Perspective : Community and Locality in Rural Thailand.** Social Reserch Institute Chiangmai University.

Kanok Rerkasem and Benjawan Rerkasem.

- 1994 **Shifting Cultivation in Thailand : Its Current Situation and Dynamics in the Context of Highland Development.** IIED Forestry and Land Use Series No.4. London : International Institute for Environment and Development.

Kemp, Jeremy H.

- 1981 "Legal and Informal Land Tenures in Thailand" **Modern Asian Studies**. 15 (1) : 1-23.

Keyes, Charles F.

- 1979 "Local Leadership in Rural Thailand" in Neher, Clark D. ed. **Modern Thai Politics : From Village to Nation**. Cambridge : Sehenkman.

Kwanchewan B.

- 1996 "Chiang Shifting Cultivation and Coping Strategies," A Paper Presented at the **Second Meeting of the Sub-Regional Workshop on the Cultural Dimension of Development in Asia and the Cultural Context of Natural Resource Management**. Social Research Institute. Chiang Mai University, Thailand.

Moerman, Michael

- 1968 **Agricultural Change and Peasant Choice in Thai Village**. Berkeley : University of California Press.
- 1969 "A Thai Village Headman as a Synaptic Leader" **The Journal of Asian Studies**. Number 3. May.

Moore, Donald S.

- 1993 "Contesting Terrain in Zimbabwe's Eastern Highlands : Political Ecology, Ethnography and Peasant Resource Struggles." **Economic Geography**, Vol 69 No. 4

Peluso, Nancy Lee

- 1992 **Rich Forest, Poor People : Resource Control and Resistance in Java**, Berkeley : University of California Press.
- 1996 "Fruit Trees and Family Trees in and Anthropogenic Forest : Ethic of Access , Property Zones, and Environment Change in Indonesia" in **Society for Comparative Study of Society and History**. 38 (3) : 510-548.

Pinkeaw Leoung Aramsri

- 1998 "Rai, Rai Luan Loy, Rai Mun Wian and Politics of Shifting Cultivation" paper presented in Vietnamese-Thai Collaborative Workshop on "Ethnic Communities in Changing Environment" Chiangmai Thailand.

Popkin, Samuel L.

- 1979 **The Rational Peasant : The Political Economy of Rural Society in Vietnam.** Berkeley : University of California Press.

Rose, Carol M.

- 1994 **Property and Persuasion.** U.S.A. : Westview Press.

Santita Ganjanapan.

- 1997 "A Comparative Study of Indigeneous and Scientific Concepts in Land and Forest Classification in Northern Thailand" in Philip Hirsch (ed.) **Seeing Forest for Trees : Environmental and Environmentalism in Thailand.** Chiangmai : Silkwarm Books.

Scott, James C.

- 1976 **The Moral Economy of the Peasant : Rebellion and Subsistence in Southeast Asia.** New Heaven : Yale University Press.
- 1985 **Weapons of the Weak : Everyday Forms of Peasant Resistance.** New Haven and London : Yale University Press.

Turton, Andrew.

- 1984 "Limit of Ideology Domination and the Formation of Social Consciousness" in Andrew Turton and Shigeharu Tanaba (eds.) **History and Peasant Consciousness in South East Asia.** Nation Museum of Ethnography, Osaka.
- 1989 "Local Powers and Rural Differentiation". in Gillian Hart, Andrew Turton and Bengamin White (eds.), **Agarian Transformation : Local Processes and the State in South East Asia,** Berkeley : University of California Press.

Vandergeest, Peter.

- 1993 "Constructing Thailand : Regulation, Everyday Resistance, and Citizenship". **Comparative Studies in Society and History.** 35, 1 (January) : 133-158.
- 1997 "Rethinking Propeerty". **Common Property Resource Digest.** April 1997 : 4-6.

Vandergeest, Peter and Peluso, Nancy Lee.

- 1995 "Territorialization and State Power in Thailand" **Theory and Society,** 24 : 385-426

Wiber, Melanin G.

- 1993 **Politics, Property and Law in Philippine Upland.** Waterloo, Ontario : Wilfrid Laurier University Press.